

XXV ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

ТРЕТА РЕДОВНА СЕСИЯ

Стенографски дневникъ

НА

42. заседание

Събота, 31 януарий 1942 г.

(Открито въ 17 ч. 20 м.)

Председателствувалъ председателятъ Христо Калфовъ. Секретари: Николай Султановъ и Стефанъ Багриловъ

СЪДЪРЖАНИЕ:

	Стр.		Стр.
Съобщения:		държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ (Първо и второ четене) . . .	838
Отпуски	837	2. За уреждане покупко-продажбитъ и притежанието на недвижими имоти въ царството (Първо четене — продължение разискванията и приемане)	838
Телеграми	837	Говорилъ: М-ръ Д. Божиловъ	839
По дневния редъ:		3. За облагане съ военновремененъ данъкъ, комисионитъ и другитъ възнаграждения отъ военни и други доставки (Второ четене)	841
Предложение за разрешаване на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ 300 ученически чина (Приемане)	838	Дневенъ редъ за следващото заседание	842
Законопроекти: 1. За допълнение на чл. 11 отъ наредбата законъ за стопанската експлоатация на			

Председателъ Христо Калфовъ: (Звъни) Има нуждниятъ брой народни представители. Отварямъ заседанието.

(Отсъствуватъ народнитъ представители: Александъръ Загоровъ, Александъръ Гатевъ, Александъръ Симовъ, д-ръ Василь Георгиевъ, Георги Свиначевъ, Георги Михайловъ, Георги Чалбуковъ, Георги Миковъ, Георги Кендеровъ, д-ръ Георги Рафаиловъ, Георги Тодоровъ, Гето Кръстевъ, Дени Костовъ, Димитъръ Арнаудовъ, Дончо Узуновъ, Иванъ п. Константиновъ, инж.-арх. Иванъ Гърковъ, Иванъ Керемидчиевъ, Кирилъ Минковъ, Матю Ивановъ, Милети Начовъ, Панайотъ Станковъ, Петко Кършевъ, Петко Стайновъ, Петъръ Грънчаровъ, д-ръ Петъръ Шишковъ, арх. Петъръ Дограмалчиевъ, Симеонъ Андреевъ, Симеонъ Кировъ и Стоянъ Димовъ)

(Става правъ. Г-да министритъ и всички народни представители сжщо ставатъ прави).

Г-да народни представители! Отъ ваша страна, както и отъ моя по случай рождения день на Негово Величество Царя, азъ Му поднесохъ приветствия, на които той благоволѣ да отговори съ следната телеграма: (Чете)

„Съ радостъ приехъ прочувственитъ Ви приветствия за рождения Ми день и благодаря отъ сърце Камъ и на народнитъ представители, убеденъ, че съ Божиата подкрепа и съ сплотенитъ усилия на всички синове на родината ще се доизгради великото народно дѣло на единна, мощна и благоденствуваша България. Царьтъ“. (Ръкоплѣскания)

Ето и текстътъ на телеграмата, съ която поднесохъ приветствията на Негово Величество Царя: (Чете)

„Негово Величество Царя. Двореца — София.

Отъ името на господа народнитъ представители и отъ мое име поднасямъ нашитъ честитки по случай рождения на Ваше Величество день.

Този щастливъ и радостенъ за българския народъ день, празнуванъ въ дни на тежки изпитания, всъкога е будилъ въ душата на народа въра, упование и гордость.

Въра и упование въ свѣтлото бъдеще, къмъ което сигурно водите родината, а гордость — отъ доблестъта и добродетелитъ, които Ваше Величество отъ най-крѣпката юношеска възраст неизмѣнно проявявате въ бранъ и миръ.

Тази година, въ днешния всенароденъ празникъ, цѣлокупниятъ български народъ е изпълненъ отъ чувствата на дълбока радостъ, дивенъ възторгъ и топла признателность къмъ Ваше Величество отъ тъй блѣскаво осъществения

сжипъ народенъ, вѣковенъ блѣсъ — обединението на нашия народъ, което съ такава прозорливость, мъдрость, търпение и смѣлость осъществихте.

Народното представителство вседушевно пожелава, щото Всевишниятъ да закриля Ваше Величество и подкрепя мощната Ви дѣйствица, за да доизградите великото народно дѣло: единна, могъща и благоденствуваша България.

Христо Калфовъ, председател на Народното събрание“. (Ръкоплѣскания)

Има да ви направя следнитъ съобщения.

Разрѣшилъ съмъ отпускъ на следнитъ г-да народни представители:

Димитъръ Арнаудовъ — 8 дни;

Матю Ивановъ — 5 дни;

Филипъ Махмудиевъ — 3 дни;

Стоянъ Димовъ — 1 день;

Петко Стайновъ — 1 день;

Петко Кършевъ — 2 дена;

Д-ръ Петъръ Шишковъ — 2 дена;

Кирилъ Минковъ — 2 дена;

Д-ръ Василь Георгиевъ — 2 дена;

Александъръ Загоровъ — 2 дена, и

Милети Начовъ — 1 день.

Народниятъ представителъ г-нъ Петъръ Грънчаровъ моли да му се разрѣши още 5 дни отпускъ по болестъ. Моля г-да народни представители, които сж съгласни да му се разрѣши исканиятъ отпускъ, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Г-да народни представители! Понеже днесъ изтича седемдневниятъ срокъ за отговоръ на запитването до г-на министъръ-председателя, отправено отъ софийския народенъ представителъ г-нъ Тодоръ Кожухаровъ, въ съгласие съ правителството, на основание чл. 63 отъ правилника, моля, да се отложи това разглеждане.

Който приема въ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка първа отъ дневния редъ:

Одобрение на предложението за разрешаване на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ 300 ученически чина.

Който приема да се прочете само проекторешението, като мотивитъ къмъ него се считатъ прочетени, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г-на докладчика да прочете проекторешението.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„ПРОЕКТОРЕШЕНИЕ

за освобождаване на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ триста ученически чина.

Разрешава се на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ триста ученически чина.

(Ето текстът на мотивитъ към проекторешението:

МОТИВИ

къмъ проекторешението за разрешаване на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ триста ученически чина.

Г-да народни представители! Германското училище въ София съ писмо № 42/124, отъ 15 януарий 1942 г., съобщава, че германското външно министерство въ Берлинъ изпраща за нуждитъ на училището 300 дървени чина. По силата на сключената между царство България и германския Райхъ спогодба за сътрудничество на културна почва, включително училищното дѣло, предметнитъ чинове не могатъ да бъдатъ внесени безъ мито, понеже това сж издѣлия, които се произвеждатъ въ страната — тукъ. Въпроснитъ чинове не могатъ да се внесатъ въ страната безъ заплащане на мита и по други законни положения.

Като се има предвидъ, че Германското училище въ София е единъ културенъ институтъ, който чрезъ образованието и възпитанието, което дава на българскитъ деца, служи съ тази си дейностъ за сближение на германския Райхъ и България и допринася за създаване и засилване на трайни културно-стопански и политически връзки, въ интересъ на страната ни е да се пропуснатъ горнитъ чинове да се внесатъ въ страната, като се освободятъ отъ вносно мито и всѣкакви други данъци, такси и гербъ.

Като ви излагамъ горното, моля ви, г-да народни представители, да разгледате и, ако одобрите, да приемете представеното ви за целта проекторешение.

Гр. София, януарий 1942 г.

Министъръ на финанситъ: Д. Божиловъ)

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ предложението за разрешаване на Германското училище въ София да внесе безъ мито, други данъци, такси и гербъ 300 ученически чина, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Минаваме на точка втора отъ дневния редъ:

Първо четене на законопроекта за допълнение на чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ.

Моля г-на докладчика да докладва.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„МОТИВИ

къмъ законопроекта за допълнение на чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ.

Г-да народни представители! За редовното и своевременно задоволяване на изникналитъ въ последно време извънредни нужди на Министерството на войната, моля ви, г-да народни представители, да бъде разгледанъ и гласуванъ отъ васъ представениятъ законопроектъ за допълнение чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ.

Гр. София, януарий 1942 г.

Министъръ на войната: Генералъ-лейтенантъ Т. Даскаловъ

ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за допълнение на чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ.

Членъ единственъ. Къмъ чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и членове 93 и 100 отъ закона за горитъ да се прибави следната забележка:

По решение на Министерския съветъ може до 31 декември 1942 г. да се отпускатъ за нуждитъ на Министерството на войната разни дървени материали отъ държавнитъ гори срещу заплащане само на производственитъ разходи, а отъ общинскитъ и общественитъ гори — срещу заплащане и на тарифнитъ цени, безъ фондовитъ връхнини.

За добиване на горнитъ материали, ако е необходимо, Министерството на земедѣлието и държавнитъ имоти може да разрешава и извънредни етати, които да се приспадатъ презъ следващитъ петъ стопански години.

Председателъ Христо Калфовъ: Ще гласувамъ. Които приематъ на първо четене законопроекта за допълнение на чл. 11 отъ наредбата-законъ за стопанската експлоатация на държавнитъ гори и на членове 93 и 100 отъ закона за горитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Министъръ Димитъръ Кушевъ: Моля, законопроектътъ да се гласува, по спешностъ, и на второ четене.

Председателъ Христо Калфовъ: Г-нъ министърътъ на земедѣлието и държавнитъ имоти предлага, законопроектътъ да се разгледа, по спешностъ, и на второ четене. Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете заглавието и членъ единственъ *)

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ заглавието и членъ единственъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

За да може да бъде разгледанъ по-скоро на първо четене законопроектътъ за уреждане покупко-продажитъ и притежаването на недвижими имоти въ царството; за да могатъ следъ това да се събератъ комиситъ по финанситъ и по правосъдието да разгледатъ законопроекта, моля, да се съгласите да передимъ точка трета отъ дневния редъ; като преминемъ къмъ разглеждане на точка четвърта:

Първо четене на законопроекта за уреждане покупко-продажитъ и притежаването на недвижими имоти въ царството.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Има думата народниятъ представителъ г-нъ Спасъ Мариновъ.

Спасъ Мариновъ: Г-да народни представители! По законопроекта за уреждане въпроса за недвижимитъ имоти въ миналото заседание се изказаха осемъ души народни представители. Споредъ мене, всички въпроси сж достатъчно изяснени и затова правя предложение да се прекратятъ дебатитъ.

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ направеното отъ народния представителъ г-нъ Спасъ Мариновъ предложение за прекратяване на дебатитъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Никола Мушановъ: (Трона продължително по банката)

Председателъ Христо Калфовъ: Има думата г-нъ министърътъ на финанситъ.

Никола Мушановъ: (Продължава да тропи)

Председателъ Христо Калфовъ: Моля, г-нъ Мушановъ, имате думата.

Никола Мушановъ: Вие имате остъръ слухъ, а не ме чувате! Тръбваше да чукамъ петъ минути, за да ме чуете. Дебатитъ по законопроекта за недвижимитъ имоти се прекратиха. Снощи това не можеше да стане, защото нѣмаше кворумъ, за да се гласува. Азъ седѣхъ снощи тукъ до 11 ч. Азъ съмъ записанъ, г-не председателю, по законопроекта. Искамъ думата възъ основа на чл. 21 отъ правилника за вътрешния редъ, защото ще изкажа мнения, противни на ония, които се изказаха. Моля да ми се даде думата.

*) За текста на членъ единственъ вижъ първото четене на законопроекта на същата страница, по-горе.

Председател Христо Калфов: Г-нъ Мушановъ! Изказаха се мнения и за поправка на законопроекта. Понеже се изказаха осем души народни представители, на основание чл. 21 от правилника, дебатът се прекратиха, и продължаваме.

Има думата г-нъ министърът на финансите.

Никола Мушановъ: Не разбирам защо въз основа на чл. 21 не ми давате думата.

Председател Христо Калфов: (Звъни) Нямате думата, г-нъ Мушановъ.

Никола Мушановъ: Значи, запрещение!

Министър Добри Божиловъ: Г-да народни представители! Разглежданият законопроект повдигна голъм обществен интерес.

Никола Мушановъ: Не може по такъв важен законопроект да отнемате думата на народните представители. И вие сте правителство, народни представители, министър на финансите! За да не кажа, че това е беззаконие, това е скандално, щом по такъв важен законопроект не давате думата на народните представители да се изкажат.

Председател Христо Калфов: (Звъни) Нямате думата, г-нъ Мушановъ.

Министър Добри Божиловъ: За мене това е лесно обяснимо защото недвижимата собственост е гръбнакът на народното стопанство.

На второ място, след преживаната голъма стопанска катастрофа от последната война, извинено е всички да се интересува и тръпне пред тези голъми въпроси. Следователно, създадената нервност, създаденото старание да се прибъгва към правене на инвестиции, от тази точка зрение, могат да бъдат оправдани. От друга страна, г-да народни представители, за мен голъмият интерес, който се прояви към разглеждания законопроект, е обясним, защото недвижимата собственост е била винаги гръбнакът на стопанството и у нас. Ако това е вярно за всички страни, токоз повече е вярно то за една земеделска страна като България, въ която 80% от населението е земеделско и въ която от 500 милиарда лева национално богатство, 350 милиарда сж недвижима собственост. За мене е обяснимо още, защо всички революцион досега въ Европа сж имали въ основата си стремежа към частната собственост, стремежа на земеделско-стопанинът да има едно парче земя повече за осигуряване на своята прехрана.

Към това, г-да народни представители, идва и поуката от голъмата война, поука не само за нас, но и за всички народи. И виждаме, че всички народи желаят да се нарежат по един или друг начин, да се приспособят към условията. Всичко е въ приспособлението на народа към условията.

Безспорно, че старанията на всъко правителство сж да не пропусне нито един момент, за да може да се създаде най-благоприятно положение, за да може всички несподи през време на войната да бъдат преживени сж колкото се може по-малко сътресения. Разбира се, всъка война носи бедствия. По това две мнения нъма. Но, разбира се, от друга страна, че когато тези бедствия се понасят по-социално справедливо; когато ние не допускаме, духът на народа да бъде смущаван от отдални дребни случаи, нещастията тогава се понася по-леко.

Въ време на война народит сж по-взискателни, отколкото въ нормално време. Въ нормално време една социална несправедливост, едно опущение на правителството се понася много по-леко, отколкото през време на война, когато всички народи стават по-взискателни. И ако въ името на висшит интереси, които всъко правителство преследва въ време на война; ако за спасяването на народа се отива дотамъ, че да се посъгва на най-малото, на най-скъпото благо на човъка — неговия живот — азъ не зная дали ще се оспори от нъкого, че въобщо всички мърки въ стопанската и финансова област, та били тъ даже и революционни, както нъкои ги нарекоха, тръбва да бъдат взети. Гръшка ще бъде противното. Защото, ако не се вземат мърки навреме, ако се закъснѣ, резултатътъ ще бъде изпуснатъ. По-късно може да се вземат и по-силни мърки, обаче психологически когато се създаде настроение въ народа, когато се отслаби доверието на народа, този резултатъ не може да се получи. Ако се вземат навреме мърки, може по-леко да се постигне по-

добър резултат, отколкото ако се чака да мине време. Тогава и съ още по-драконовски мърки не може да се постигне това, което може да се постигне съ по-леки мърки, взети навреме. Тъкмо такъв е случаят и сега.

Азъ не желая да спирамъ вашето внимание надълго по този въпрос. От изказанит се осем души оратори азъ не чухъ нъкой по принципъ да оспори полезността на този законъ. Ако се изказа нъкое мнение, то беше какъ може законътъ да се направи по-рационаленъ, какъ може да се постигнатъ повече резултати, излизайки всъки от становището, от принципа, съ който всички сме съгласни — въ такива времена да се правятъ закони, които държатъ смътка за болашинството. Разбира се, 5-10% могат да бъдат засегнати от едни такива мърки, но останалитъ 90% да бъдат съ укрепенъ духъ, да бъдат успокоени, да почувствуватъ, че правителство и Парламентъ навреме взиматъ мърки, за да избъгнатъ всъко смущение на духа, за да избъгнатъ всъко действие, което, сигуренъ съмъ, въ тоя моментъ може да трови душата на народа.

Още при започването да разискваме по този законопроектъ въ Министерския съветъ, за насъ беше ясно, че ние навлизаме въ една материя сложна, трудна, неподдаваща се така леко на регламентиране, материя, по която, както нъкои народни представители се изказаха, могатъ да се допуснатъ по-лесно заобикаляния, по-лесно нарушения. Това, обаче, насъ не ни отчая, не ни обезкуражи да напустнемъ тази идея, защото, както казахъ, чувствувайки ежедневно голъмата отговорност, която правителството носи за изхода на това велико дѣло, което се започна, правителството смътна, че навреме тръбва да изпълни своя дългъ. Въ това отношение азъ смѣтамъ, че различие между правителство и Парламентъ нъма. И затова, колкото да беше сложна и трудна материята, следъ като се намъри въ началото за необходимо, че тя тръбва да бъде разрешена, Министерскиятъ съветъ съ постановление отъ 6 декемврий реши да се прекратятъ всъкакви покупко-продажби на недвижими имоти. Въ продължение на 40 и нъколко дни се направиха проучвания, сондажи и пр. и се излѣзе съ законопроекта, който ви се предложи. Азъ нъма да се спирамъ и да ви казвамъ, презъ колко етапа минаха проучванията по тази материя, за да се установимъ на туй, съ което излизаме предъ васъ. Частъ отъ въпроситъ, които се засегнаха отъ г-да ораторитъ, бѣха предметъ на разискване и въ Министерския съветъ — само една частъ. Въ комисията ние ще се помъчимъ да намъримъ най-сполучливото разрешение на тези въпроси. Обаче азъ съжалявамъ, че може да се смѣта, какво цѣлятъ български народъ е само отъ нарушителите, че народътъ ни е лишентъ отъ всъкаква дисциплина, отъ всъкакво съзнание и че само въ името на своитъ егонистични интереси всъки ще гледа да намъри разрешение за свое собствено удовлетворение. Азъ смѣтамъ, че въ случая, ако ние постигнемъ дори 3/4 отъ целитъ, които гонимъ, а не 100%, законътъ ще бъде оправданъ. Ще бъде голъма грѣшка, ако ние не вземемъ мърки въ туй направление. Дори азъ съжалявамъ, че тези мърки ние не ги вземахме по-рано, преди 3-4 месеца. Защото въ началото този процесъ на недвърне, на прибъгване къмъ инвестиции, се покриваше съ процента на поскупването. Въ последнитъ два-три месеца, когато поскупването започна да става 300—400—500%; когато днесъ се купи единъ апартаментъ за единъ милионъ лева утре се продаде за 1.600.000 л. — това вече беше катастрофа, това можеше да предизвика и друга паника. Ето защо оправдано беше постановлението на Министерския съветъ отъ 6 декемврий за свиране на покупко-продажбитъ на недвижимитъ имоти, докато съ законъ се намъри начинъ за уреждане на този въпросъ на една по възможностъ социално справедлива база. Дори ако отъ това настъпи единъ застои при покупко-продажбитъ, това ще бъде едно по-малко зло, отколкото ако допуснемъ да се всѣ паника, която да вземе голъми размѣри, което може да ни изправи предъ едно непоправимо зло.

Г-да народни представители! Както ви казахъ, нито бихъ ималъ време, нито е нужно да ви изтъквамъ всъкиятъ тези перипетии, презъ които мина изработването на законопроекта, докато дойде въ този видъ, въ който го внесохме въ Народното събрание. Въ комисията, обаче, неминуемо ще се наложи да се изтъкнатъ всъкиятъ тии перипетии, добритъ и лошитъ страни, които сме намърили на едно или друго предложение, което не е легнало въ основитъ на законопроекта. Не е изключено въ комисията да се върнемъ къмъ нъкои предложения, които сж били разисквани и приети дори отъ Министерския съветъ, но изоставени въ последния моментъ.

Г-да народни представители! Само с няколко думи ще се сира на някои от въпросите, които бидоха повдигнати тук при разискванията на законопроекта. Изказаха се мнения от някои от господата, които мнения не се различават много от мнението на правителството. По тия мнения в Министерския съвет е разисквано. Но ще ви кажа, че въпросите са още открити, и в комисията ще можем да намерим едно или друго разрешение, което да бъде най-доброто.

При изработването на законопроекта сме имали предвид: първо, да се поддържа стабилитетът на нашата монета; второ, да не се разняят широките народни маси и да не се допускат работи, които могат сигурно да сломят, да покрусят духа на народа. За да се постигне всичко това, първото нещо е да се тури ред в покупко-продажбите на недвижимите имоти.

Аз зная, че може от някои да се възрази: „Да, но задължителните лица тъкмо сега намират случаи да продават на по-добра цена своите имоти, да вземат повече пари и да се разплатят, а вие с този законопроект идвате да им попречите.“ Г-да народни представители! Този полза ако някои я смятат за полза, е нищожна предъ общото зло, предъ общата разруха, която може да дойде на нашето стопанство, ако оставим да продължава това положение при покупко-продажбите на недвижимите имоти. Военната победа винаги е обусловена от една стопанска победа, от една финансова издръжливост — тези въпроси са свързани. Следователно, не можем, заради интересите на отделни единици, които искат да използват положението, да позволим да се направи голямото зло на целия народ. Може ли да допуснем това, защото един, двама, пет, сто или двеста души ще да използват положението и да реализират облаги за себе си? Естествено, не може. Въпросът имаше две разрешения: или министерското постановление за спиране на покупко-продажбите, взето по силата на закона за гражданската мобилизация, да остане в сила и да не уреждаме тази материя с закон, или пък — което Министерския съвет намери за по-приемливо — вместо да оставяме това мрътно положение до завършването на войната, с закон да направим ограничения при покупко-продажбите, като допуснем там, където някои намери, че е в негов интерес да направи продажба, да я направи. Ние и без това сме стигнали, по отношение на принудителните продажби, до замръзване. Министерството на финансите за данъци не продава имоти, Погасителната каса също не продава имоти за неплащане задължения, възникнали до 1932 г., защото те са обявени почти в мораториум. Има случаи, където трябва да вярваме, да не би кредиторът да използва положението в вреда на своите длъжници.

Г-да народни представители! Дали злото е толкова голямо, както някои мислят? Нека да видим определени норми в чл. 11, съгласно който се допуска продажбата на стари имоти по цена в размер на двойната им емлячна оценка. Дали това е толкова голямо зло, както някои си мислят? Ако е въпрос за използване на положението, ще ви кажа, че ако не бяхме се намесили в тази материя, можехме да се достигне някъде и до 20 пъти емлячната оценка. В това няма съмнение. Но хубаво ли беше да бъде това? Трябваше ли правителството да остане с скръстени ръце? Смятате ли, че в време на война, когато широките народни маси бедствуват, трябва да се позволи на някои да използват това тяхно бедствено положение и да оправят своите сметки? Разбира се, не. И аз съм съгласен с господата сведущи по въпроса, които казаха, че спекулата е най-голяма в София. Емлячните оценки по една или друга причина в София са по-ниски. Аз съм съгласен, че двойната емлячна оценка, особено за някои имоти в центъра на града, е недостатъчна, за да може да даде задоволителна цена на имота. Обаче от анкетата, която направихме в провинцията, в големите градове, като Пловдив и Бургас, ние се убедихме, че сегашните пазарни цени не стигат дори до двойната емлячна оценка. Има различни бази, има различни комисии, има различни условия. Но фактът е, че в провинцията при продажбата рядко се стига до двойната емлячна оценка. В София, обаче, има регистрирани случаи, където се е стигало до 6—7 пъти емлячната оценка. Естествено, че при такива случаи въпросите се разрешават със съвместен интерес на болшинството. Може да се засегне който единичен интерес, но трябва да се спаси общото.

Този въпрос е свързан с построяката на нови сгради. Там сме абсолютно единодушни. Никой от членовете на правителството не смята, че, каквито и мърки да се вземат, не трябва да се държи сметка за строежите,

които не бива да намаляват. В интереса на страната е тия строежи да бъдат всячески насържавани. Ние вложихме в законопроекта това, което смятахме, че е възможно, и сме готови да направим и всички други улеснения, които се намерят за нужди.

Аз не мога да се съглася с това, което се изтъкна от някои от г-да ораторите, че не може да се проконтролират материалите при строежа. Един оратор каза: „Вместо сто кофи вар, ще пише, че е турил 200 кофи, ще вземе разписка за 200 кофи, и всичко това ще се затрупа в строежа. Кой може да го провери това, каква регламентация, каква нормировка?“ Аз пак повтарям, че бих молил, когато говорим, да не оставяме впечатлението, че едва ли не целият български народ е корумпиран и дезорганизиран; че всички е готови да направят нарушение на правителствените наредби в всеки момент и по всяко нещо. Дори ако имаме, примерно, 10-20% такива нарушения — аз не вярвам да са и толкова — не трябва да ги обобщаваме и не трябва да ги приписваме като дефект на целия народ. Напротив, аз смятам, че нашият народ следи всички наредби и закони, които излизат от Парламента и, като се убеди в тяхната полезност, като му се обясни тяхната необходимост, той ги спазва и ще ги спазва. И колкото повече той е убеден в това, колкото повече примъри му даваме с мърки, взети навреме, толкова той повече ще вярва и ще се подчинява. Ние имаме доказателства, че българският народ може да понесе всички несподобни, стига само те да му се искат в името на една възвишена идея. Когато той е убеден, че без това не може и че в други държави са наложени много по-големи ограничения, отколкото у нас, той ще ги понесе.

При това положение аз намирам, че можем да прокараме още улеснения за строежа, след като ги обмислим в финансовата и правосъдната комисии. Тук се изказаха сждения, че има хора, които имат свободни капитали и са готови да ги инвестират в сгради. Защо не им позволим да правят това? Съгласен съм, можем да го обмислим. При покупката на стари сгради — не, но за строежа на нови сгради може и да не държим сметка дори дали купувачът ще има голям доход от 120.000 л. годишно. Нека му дадем 300—400 хиляди лева, но нека да построи, за да не се натъкнем на една още по-голяма жилищна криза. Няма защо 1/3 от работничеството, заето в постройките, да го лишаваме от препитание, защото, както зидарството, така и производството на сурови материали при строежите ангажират 1/3 от българското работничество. Аз смятам, че в комисията могат да се обмислят и други улеснения за строежа. И дотогава, докато не стане абсолютно невъзможен строежът на нови сгради, аз смятам, че ние всички сме длъжни с всички усилия да насърчим строежа, едно, за да избъгнем жилищната криза и, второ, за да не създаваме изобщо безработица и стагнация в нашия стопански живот.

В глава II на законопроекта се засяга една друга материя, за която се каза, че е продължение на мърките, взети с закона за защита на нацията. Поставах се тук въпросите: място ли беше на тази глава в настоящия законопроект; не беше ли по-хубаво, било съ специален закон, било съ едно допълнение на закона за защита на нацията да се уреди тая материя? Г-да народни представители! В Министерския съвет тия въпроси бяха сложени и дълго обмисляни. Съображението, което надделя, за да се включи уреждането на този въпрос съ отделна глава в разглеждания законопроект, е въ връзка с жилищната криза и че еврейските имоти могат да бъдат употребени за настаняване на бездомници. От друга страна, между редицата мърки, които се вземат въ връзка с финансовото заздравяване, въ връзка с ограничаването на банковното обращение, една от мърките е и тази — да може свободните капитали на лица от еврейски произход да се обуздаят, да се турят под държавен контрол, както каза г-н Димитър Андреев, ако не за два или три милиарда лева, поне за един милиард лева банкноти. При все това въпросът ще бъде разглеждан в финансовата комисия и, както се намери за добре, така ще се реши.

Повдигна се и друг един въпрос — което смятам, че се дължи на едно недоразумение — въ връзка с чл. 9, уреждащ еврейските имоти, и постановлението на чл. 11. Намира се едва ли не, че чл. 9 и чл. 11 са в противоречие. Това е грешка, г-да народни представители, затуй защото чл. 9 говори, че еврейските имоти могат да бъдат продавани до двойната им емлячна оценка. Въ всички случаи, казах и миналия път, това е въпрос на

идеология и на такт. Всъщности промъни, които ще се на-
мъри, че сж по-приемливи, ще ги направимъ. Обаче въ
чл. 11 се говори за специалнитъ емячни оценки — това
сж емячните оценки споредъ измънението на закона за
данъка върху имотитъ, придобити по безвъзмезденъ на-
чинъ, кждето бше прието, че данъкътъ върху тия имоти
трбба да бже изчисляванъ върху базата на два и по-
ловина пкти емячната оценка. Отъ друга страна, азъ
трбба да ви заявя, че при системата, която приехме за
еднократния данъкъ върху лицата отъ еврейски произ-
ходъ, въ София не се стигна до два пкти емячната
оценка. Азъ не че съмъ обезвренъ, не че съмъ отчаянъ
отъ това положение. Но това бше едно отъ съображени-
ята да не отидемъ по този път, както нкои отъ изка-
залитъ се оратори съветваха: емячната оценка е нщо
относително, защо не оставите пазарната цена? Това е и
мжно и дори, бихъ казалъ, става невъзможно. Едно, че
резултатитъ отъ тази оценка по закона за еднократния
данъкъ на лицата отъ еврейски произходъ не даде двой-
ната емячна оценка, а даде 60-70% отъ емячната
оценка за София — въ провинцията имаме и повече —
и друго, това процедиране е свързано съ голми спорове,
съ голмо напрежение, особено при нашата мнителностъ
и подозрителностъ. Безъ да говоря повече, азъ ви каз-
вамъ, че даже ако има дефекти въ нашата емячна
оценка, тж сж по-малки, отколкото ако се тргне по си-
стемата, съ вещи лица да се правятъ оценки на всички
еврейски имоти, които ще трбба да бждатъ иззети по
този законъ. Знаемъ максимата, че отъ две злини трбба
да се предпочита по-малката. По-добре е да приемемъ
емячните оценки, отколкото да тргнемъ къмъ едни
съвсемъ нови оценки съ вещи лица и една процедура,
която нма да свърши никой път, колкото и бърза и
лесна да я създадемъ, колкото пъти да даваме право на
лицата да я обжалватъ и да се разтакатъ по сждилищата.
Отъ друга страна, и опитътъ ни показва, че резултатътъ
отъ това не бже такъв, какъвто го очаквахме. Азъ си
спомнямъ, че въ финансовата комисия, при приемането
на закона за еднократния данъкъ върху лицата отъ еврей-
ски произходъ, имаше такива предложения — да прие-
мемъ нколкократно емячна оценка и да не отиваме
да се губимъ въ нови оценки, но тж не се приеха. Азъ
смтамъ, че това, което се предлага сега, е по-приемливо
и което, ако бхмъ приели и при закона за еднократния
данъкъ върху лицата отъ еврейски произходъ, може би
щхмъ да имаме по-добри и по-бързи резултати.

По-нататкъ, единъ отъ главнитъ въпроси, който се
засегна при разискванията по законопроекта, бше въпро-
сътъ за полскитъ имоти. Г-да народни представители! Азъ
не мога да си представя новия редъ, особено въ една зе-
мелска страна, докато на всъкиго не се даде парче
хлбъ, не се осигури прехраната, ако на всъки земедел-
ецъ не се даде земя, за да може да се привърже къмъ
нея и да работи. Това е ясно за всички ни. Ако това се
съзнава отъ всички, то, за да имаме успхъ, трбба да
туримъ въ това отношение едно начало. Никой не си е
правилъ илюзията, че съ този законопроектъ за покупко-
продажбата на недвижимитъ имоти, който законопроектъ
има съвсемъ времененъ характеръ, може да се разреши
напълно аграрната проблема у насъ. Азъ не съмъ съгласенъ
съ думитъ на г-нъ Димитър Илиевъ, който едвали
не изкара, че въ Добруджа имало стопанства отъ по
5.000 до 15.000 декара; че тж направили саботажъ на пра-
вителството и затова не били засели. Нищо подобно. Въ
Румъния тая нужда се съзна още по-рано, и тамъ известни
регламентирания въ това отношение станаха. И ако ние
сме искали у насъ да туримъ само едно малко начало съ
този законопроектъ, то не значи, както се каза тукъ, че
на единъ акцизенъ стражаръ, или на единъ разсилецъ, или
на единъ малък чиновникъ не ще се позволи да си на-
прави единъ декъръ градина, единъ декъръ лозе и т. н. Въ
законопроекта е казано, че се забранява купуването на
имоти отъ лица, които не се занимаватъ съ земеделие,
които не работятъ земеделие. Разбира се, че единъ ак-
цизенъ стражаръ, единъ разсилецъ, или единъ малък чи-
новникъ нма да вика работници да му работятъ единия
декъръ лозе или градина, която ще си направи, а ще го
обработва съ своето домашие. Следователно, тжи слу-
чай не сж изключени.

Каза се и за евентуалната невъзможностъ въ бждеше
да се строятъ здравни домове, модерни стопанства и т. н.
Ще кажа, че и тукъ сме съгласни да се направи едно от-
клонение, като се опредѣли едно количество декари, които
могатъ да се купуватъ за такива цели.

Въ всъки случай, азъ смтамъ, че правилниятъ пътъ е
именно този, и ние трбба да тргнемъ по него, затуй за-
щото 2/3 отъ земеделскитъ стопанства у насъ — отъ

900-тѣ хиляди земеделски стопанства, които имаме —
около 650.000 сж съ по 4-5-членно семейство и живятъ
отъ дохода на два-три-петъ, срдно 10-12 декара. Това е
съвсемъ недостатъчно. При това положение ние не мо-
жемъ да очакваме една голма привързаностъ на тжи
земеделци къмъ земята. За да привържемъ земеделцитъ-
стопани къмъ земята — смтамъ, че за всички това е
ясно — ние трбба да имъ създадемъ условия, да иматъ
една шо-годе прехрана, минимумъ условия за преживя-
ване на единъ човшки животъ, който, ако могатъ, и съ
допълнителна работа да подобряватъ. Не смтамъ, че е
гршка, че това разбиране е намърло мсто въ този за-
конопроектъ. Защото, както казахъ, преди всичко ние не
сме го мислили така стриктно, както се тълкува. Ние
искаме да се тури само едно начало въ този законо-
проектъ. Никой не си е правилъ илюзията, че този голмъ
проблемъ ще намъри разрешението си съ този законъ.

По-нататкъ, г-да народни представители. Нкои отъ
ораторитъ се спрха и на правнитъ въпроси, засегнати въ
този законопроектъ. Тж ще бждатъ най-подробно разгле-
дани въ дветъ комисии, финансовата и правосждната. Въ
всъки случай мога да ви увяря, че никой не е искалъ съ
този законъ да измъни основно множество други закони
и че сж засегнати само въпроситъ, свързани съ този за-
конопроектъ.

Въ заключение, г-да народни представители, азъ см-
тамъ, че и вие си давате отчетъ за отговорнитъ истори-
чески времена, които преживяваме, че и вие смтате, че
всѣко закъснение съ взетата мърка би било гршка, би
било гршка непоправима, за което имаме голмъ и по-
лезенъ урокъ отъ миналата война.

Нека да не преувеличаваме нщата, но, както се каза
отъ нкого, народътъ не може да бже така бездушенъ,
да не обръща внимание какво става около него. Нека си
спомнимъ какво стана въ миналата война: законътъ за
военновременнитъ печалби закъснъ, имаше неуредици въ
стопанството ни и всичко това твърде много допринесе
за нещастieto на Добро-поле. Не искамъ да обвинявамъ
никого, че тогава нарочно не е искалъ да вземе мърки.

Таско Стоилковъ: Нарочно не вземаха.

Министъръ Добри Божиловъ: Обаче сега, когато на
всички, и главно на срдното поколение, сж ясни тжи
работи отпреди 20-25 години; когато видяхме колко по-
взискателни станаха народитъ; когато виждаме какви
мърки се взематъ отъ другитъ страни, не можемъ и ние
да не пристъпимъ къмъ вземането на тия мърки. Кон-
кретно по този въпросъ, за покупко-продажбитъ на недви-
жимитъ имоти, въ Германия още съ обявяване на вой-
ната се създаде райхскомисаръ за сдѣлжитъ, и за всѣка
покупко-продажба отиватъ при него и той я одобрява
или не одобрява. Като имате всичко това предвидъ, азъ
смтамъ, че единодушно ще дадете подкрепата си на пра-
вителството, като гласувате този законопроектъ, следъ
което той ще бже изпратенъ въ дветъ комисии, отъ кж-
дето, следъ нуждитъ всестранни проучвания, да излъзе
въ такава форма, че да бже единодушно одобренъ отъ
всички и да изиграе благотворна роля въ момента. (Ржко-
плѣскания)

Преседателъ Христо Калфовъ: Ще гласувамъ. Които
приематъ на първо четене законопроекта за уреждане по-
купко-продажбитъ и притежаването на недвижими имоти
въ царството, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Съ-
бранието приема.

Законопроектътъ ще бже внесенъ въ съвмѣстно за-
седание на финансовата и правосждната комисии.

Минаваме на точка пета отъ дневния редъ:

**Второ четене на законопроекта за облагане съ военно-
времененъ данъкъ комиссионитъ и други възнаграждения
отъ военни и други доставки.**

Моля г-на докладчика да го докладва.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Г-да народни пред-
ставители! Законопроектътъ за облагане съ военноевре-
мененъ данъкъ комиссионитъ и други възнаграждения отъ
военни и други доставки се прие отъ финансовата коми-
сия тж, както бше представенъ, като се направиха само
нкои редакционни поправки и се прибави новъ чл. 5,
който предвижда единъ новъ наказателенъ съставъ за
едно ново престѣпление, което не бше предвидено въ
стария текстъ. (Чете)

„ЗАКОНОПРОЕКТЪ

за облагане съ военновременен данък комисионитъ и другитъ възнаграждения отъ военни и други доставки.

Чл. 1. Търговскитъ посрѣдници-представители, които внасятъ данъкъ по чл. 10, точка 2, чл. 11, чл. 13, гр. IX, точка 1, или по чл. 23 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитъ, както и лицата, които въ връзка съ доставки на държавата или други учреждения, упоменати въ чл. 23, произведени по реда на чл. 120а отъ закона за бюджета, отчетността и предприятията или по другъ специаленъ законъ, отъ 1 септемврий 1939 г. до 31 декемврий 1943 г., получаватъ подъ каквато и да било форма и начинъ суми за комисионни и възнаграждения, плащатъ данъкъ по силата на този законъ, по следната таблица:

Размѣръ на комисионитъ и възнагражденията		Размѣръ на данъка
първитъ	300.000 л.	необлаг.
за следващитъ	100 000 „ отъ 300.000 до 400.000 л.	10%
„	100 000 „ „ 400.000 „ 500.000 „	20%
„	100 000 „ „ 500.000 „ 600.000 „	30%
„	100.000 „ „ 600.000 „ 700.000 „	40%
„	100.000 „ „ 700.000 „ 800.000 „	50%
„	200 000 „ „ 800.000 „ 1.000.000 „	60%
„	200 000 „ „ 1.000.000 „ 1.200.000 „	70%
„	300.000 „ „ 1.200.000 „ 1.500.000 „	80%
„	суми надъ 1.500.000 л.	90%

За комисионитъ и възнагражденията, действително получени презъ времето между 1 септемврий 1939 г. и 1 януарий 1942 г., данъкътъ се събира въ половинъ размѣръ отъ горнитъ проценти.

На облагане по горната таблица подлежатъ чиститъ комисионни и възнаграждения, следъ спадане на разходитъ въ връзка съ тѣхното придобиване. Не се признаватъ за разходи даденитъ на други лица суми отъ комисионата, като съучастници въ комисионитъ. Не се позволява раздробяването на комисионитъ подъ каквато и да било форма, съ цель да се плати по-малкъ данъкъ. Обаче не се счита за раздробяване на комисионитъ разпредѣлянето на сжжитъ между членоветъ на едно събирателно или командитно дружество безъ акции, облагането на които става отдѣлно за всѣки съдружникъ, който непосредствено участвува въ работата на дружеството.

Ако комисионитъ и възнагражденията сж включени въ приходитъ на предприятия, подлежащо на облагане съгласно закона за данъка върху военновременнитъ печалби, тѣ не подлежатъ на облагане по този законъ.

Въ заглавието на таблицата следъ думитъ „размѣръ на“ се прибавя думата „годишнитъ“. Заглавието става: „Размѣръ на годишнитъ комисионни и възнаграждения.“

Въ третата алинея се зачерква изречението: „Не се признаватъ за разходи даденитъ на други лица суми отъ комисионата, като съучастници въ комисионитъ“.

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ заглавието на законопроекта и чл. 1, както се докладваха, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 2. Данъкътъ по чл. 1 се внася въ полза на държавното съкровище, безъ каквито и да било върхнини, както следва:

а) за сумитъ, получени до 31 декемврий 1941 г. включително — въ срокъ отъ четири месеца отъ публикуването на този законъ, и

б) за сумитъ, които се получаватъ следъ 1 януарий 1942 г. — ежегодно до 20 януарий включително на следващата година.

Въ сжжитъ срокове лицата подаватъ декларация-сведение, по специаленъ образецъ, въ която вписватъ полученитъ комисионни и възнаграждения. Декларацията се подава въ онова данъчно управление, въ района на което лицето има постоянното си мѣстожителство.“

Въ точка „б“ датата „20 януарий“ се замѣня съ „31 мартъ.“

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ чл. 2, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 3. За неподаване на декларация-сведение и невнесане на данъка въ предвиденитъ срокове се прилагатъ постановленията на членове 100 и 102 отъ наредбата-законъ за данъка върху приходитъ.“

За констатиране на нарушенията и опредѣлянето на данъка по поводъ на съставени актове се следва процедурата на наредбата-законъ за данъка върху приходитъ.“

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ чл. 3, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: (Чете)

„Чл. 4. Освенъ предвиденитъ въ чл. 3 фискални санкции, виновнитъ лица се наказватъ и съ строгъ тъмниченъ затворъ до петъ години, по присѣда, издадена отъ съответния областенъ сждъ, за недекларирани суми надъ 100.000 л.“

Думитъ „по присѣда, издадена отъ съответния областенъ сждъ“ се заличаватъ. Предъ думитъ „недекларирани суми“ се прибавя думата „умишлено“, а накрая — думата „облагаеми“.

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ чл. 4, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Димитъръ Андреевъ: Прибавя се новъ чл. 5 съ следния текстъ: (Чете) „Съ тъмниченъ затворъ не по-малко отъ една година се наказватъ и лицата, които, за да набавятъ за себе си или за други лица материална облага, съдействуватъ за раздробяването или укриването на комисионитъ и възнагражденията съ цель да не се плати или да се плати по-малкъ данъкъ.“

Наказателното преследване по членове 4 и 5 се възбужда следъ анкета отъ финансовата властъ.“

Председателъ Христо Калфовъ: Които приематъ чл. 5, както се докладва, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Законопроектътъ е приетъ окончателно.

Г-да народни представители! За да може законопроектътъ за уреждане поупко-продажбитъ и притежаването на недвижими имоти въ царството да бжде разгледанъ въ съвмѣстно заседание на финансовата и правосждната комисионни, наложително е да вдигнемъ заседанието. Които сж съгласни, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Предлагамъ, следващото заседание да бжде въ понеделникъ, 2 февруарий, 15 ч.

Които приематъ това предложение, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Председателството, въ съгласие съ правителството, предлага следния дневенъ редъ за заседанието въ понеделникъ.

Второ четене на законопроектитъ:

1. За земеделско-стопанскитъ, ветеринарно-медицинскитъ и горско-стопанскитъ опитни, изследователски и контролни учреждения при Министерството на земеделитъ и държавнитъ имоти.

2. За задължително застраховане на земеделскитъ култури срещу градушка.

Първо четене на законопроектитъ:

3. За разрешаване на управлението на държавнитъ минни да поеме задължение за доставки за нуждитъ на държавнитъ минни въ размѣръ на 100.000.000 л., платими въ повече отъ три бюджетни години.

4. За ограничѣние производството на хлѣба отъ фурни съ малкъ капацитетъ.

5. За измѣнение и допълнение на членове 14, 61, 62, 65, 70, 75, 85, 117, 118, 119 и 120 отъ закона за минитъ.

Които приематъ този дневенъ редъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Закривамъ заседанието.

(Закрито въ 18 ч. 15 м.)

Председателъ: ХРИСТО КАЛФОВЪ

Секретари: { НИКОЛАЙ СУЛТАНОВЪ
СТЕФАНЪ БАГРИЛОВЪ

Началникъ на Стенографското отдѣление: ДОНЧО ДУКОВЪ